

TURUN
YLIOPISTO

YHDENVERTAINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ: FYYSISET TILAT

ESSI HUUHKA, TURUN YLIOPISTO, OHO!-HANKE
ESHUUH@UTU.FI 9.9.2019

FYYSISET TILAT OVAT OLENNAINEN OSA SAAVUTETTAVUUTTA

- Saavutettavuuden kannalta fyysiset tilat ovat tärkeä ulottuvuus.
- Jo vuosia nimenomaan tilojen saavutettavuus on ollut keskustelussa esillä, mutta silti fyysistenkin tilojen suhteen on vielä kehitettävää.
 - Hankaluutta aiheuttavat muun muassa vanhat rakennukset, joita monille korkeakouluilla on käytössään. Vanhoissa arvorakennuksissa tehtävät remontit voi olla hankalaa toteuttaa. Uusissakin rakennuksissa voi silti olla puutteita.
 - Fyysiseen saavutettavuuteen kiinnitetään nykyään paljon huomiota verrattuna moniin muihin saavutettavuuden osa-alueisiin.
- Fyysinen saavutettavuus on usein myös silmin havaittavaa, mikä mahdollistaa siihen puuttumisen. Ihminen, jolla ei ole erilaisia toiminnan rajoitteita, ei silti välttämättä itse huomaa, miten vaikeaa tiloissa liikkuminen voi liikuntarajoitteiselle henkilölle olla.

TILOJEN SAAVUTETTAVUUDEN ULOTTUVUUKSIA

- Kulku kampusalueelle
 - Kuinka hyvin paikalle pääse julkisilla kulkuneuvoilla?
 - Omalla autolla kulkevat: tarkoituksenmukaiset parkkipaikat, invapaikat ovien lähellä
- Kulku rakennuksiin ja rakennuksissa
 - Sekä ulko-ovella että sisällä rakennuksessa: Ovessa on sähköinen avausmekanismi, portaiden sijaan/ohella käyttökelpoiset luiskat tai hissi, tarvittaessa kaiteet joista ottaa tukea, matalat kynnykset tai ei lainkaan kynnyksiä, kevyet ovet.
- Avarat tilat: Sekä käytävillä että luokkahuoneissa on mahdollista kulkea rollaattorilla, pyörätuolilla tai muulla apuvälineellä.
- WC-tiloja on riittävästi myös liikuntarajoitteisille, inva-wc löytyy jokaisesta kerroksesta; sukupuolineutraalit wc:t.

Kuva: Porraskäytävä, 1969, kuvaaja Kari Hakli /
Helsingin kaupunginmuseo, CC by 4.0

OLENNAISTA LUOKKAHUONEESSA TAI LUENTOSALISSA

- Tiloissa voi liikkua myös pyörätuolilla tai muulla apuvälineellä
- Tilassa on pöytäpaikkoja myös pyörätuolilla kulkevalle, mahdollisuuksien mukaan pöydän korkeus on säädettävissä
- Myös pyörätuolipaikalta on hyvä näkyvyys taululle, screenille ja muualle
- Entä silloin kun opetus ei tapahdu luokkahuoneessa, pääsevätkö kaikki opiskelijat osallistumaan esimerkiksi retkille tai tutustumiskäynneille?

Kuva: Kauppakorkeakoulun luokkahuone,
1936, kuvaaja Pietinen / Museovirasto,
historian kuvakokoelma, CC by 4.0

FYYSINEN SAAVUTETTAVUUS ON MUUTAKIN KUIN INVALUISKA

- Fyysisen saavutettavuuden kannalta tärkeitä ominaisuuksia ovat myös seuraavat:
 - Valaistukseen on kiinnitetty huomiota, se on tarpeeksi kirkasta ja sen kirkkaus on tarpeen mukaan säädettävissä. Valot eivät sirise tai välky.
 - Luentotiloissa huomioidaan myös huonokuuloiset opiskelijat.
 - Opasteet ovat selkeät, ne on sijoitettu oikein ja niitä on riittävästi.
- Tilat ovat tarkoituksenmukaisia, ja esimerkiksi opiskeluun tarkoitettut tilat ovat rauhallisia.
 - Opiskelijan on mahdollista valita mahdollisimman rauhallinen ja äänetön tila sitä tarvitessaan.
 - Opetustilanteissa valitut tilat ovat sopivan kokoisia, kaikille riittää paikka. Ilmastointi tuo raikasta ilmaa täysiinkin tiloihin.
- Tiloilla tuetaan myös yhteisöllisyyttä, eli koulun tiloista löytyy paikkoja myös yhdessä opiskelulle, ryhmätöiden tekemiselle ja toisten kohtaamiselle.

VINKKEJÄ HYVIIN OPASTEISIIN

- Näkeekö opasteen heti tultuaan rakennukseen sisään? Hyvä opaste löytyy ilman etsimistä, ja se on sellaisella korkeudella, ettei sen näkemiseen tarvitse kurkotella tai kyyristellä.
- Opaste on yksiselitteinen, ja siinä näkyy myös selvästi, missä sen katsoja parhaillaan on. Opaste on tarpeeksi iso, jotta sitä voi lukea myös pyörätuolissa istuessaan, ja siinä käytetyt värit ovat erottuvia. Muista kontrastit!
- On hyvä, jos jo alimmasta kerroksesta löytyy kartta myös muista kerroksista.
- Opasteet ovat ajantasaisia – muutot, tilojen uudelleen nimeämiset ja muut vastaavat tilanteet päivitetään myös opasteisiin.
- Remonttien aikana muutoksista kulkureiteissä ja tiloissa tiedotetaan hyvin.
- Seinillä olevien opasteiden ei tule myöskään hukkaa esimerkiksi ilmoitusten ja julisteiden joukkoon.
- Hissit ja wc-tilat löytyvät helposti, nuoliopasteet ovat erottuvia.
- Opasteet ovat löydettävissä myös verkosta ja niihin on mahdollista tutustua etukäteen.
- Löytyykö opasteita myös siirryttäessä rakennuksesta toiseen?

”Opinnot sisältää paljon haastavaa laskemista ja tehtäviä, joita mielellämme tekisimme porukassa mutta kerta toisemme jälkeen kierrämme kampuksen läpi todeten, että jokainen olemattomista ryhmätyöskentelyyn ja opiskeluun varatuista tiloista on täynnä.”

”Yliopistorakennuksista puolet on homeessa joten hengittäminen on välillä hankalaa, tulee päänsärkyjä jne.”

”Uudistetun rakennuksen numerointi on aavistuksen sekava, välillä vaikea löytää oikea luokkahuone.”

”Fyysisesti ja psyykkisesti terveenä cis-heteronaisena pärjään korkeakoulussamme mainiosti, mutta se ei tarkoita, että kaikki opiskelijamme pystyisivät toimimaan opiskelutiloissamme ongelmitta.”

”Sukupuolitetut vessat estävät vessakäynnin päivän aikana. Ainoa turvallinen vessa sijaitsee Tiedekulmassa, jonne voi mennä pelkäämättä.”

”Kepeillä tai muilla apuvälineillä kulkiessa ovet hyvin raskaita avata ja kulkea. Opasteet pienillä ja vaaleilla teksteillä. Koulun pohjapiirros vain ulkona ja pienenä pääovella.”

Kuva: Domus Academica opiskelija-asuntola, 1950-luku, kuvaaja Fred Runeberg / Helsingin kaupunginmuseo, CC by 4.0

KOHTI SAAVUTETTAVAMPIA TILOJA

”Luennoilla on usein pyydettyä luennoitsijaa käyttämään mikrofonia tai pysymään sen takana. Usein tämä aiheuttaa vastineen että eikö ääneni muka kuulu johon suurin osa salista tietysti vastaa että kyllä kuuluu ja pahimmassa tapauksessa muutosta ei tule. On noloa jo joutua pyytämään saati alkamaan jankkaamaan aiheesta. En kai alun perinkään huomauttaisi aiheesta jos kuulisin äänen riittävän hyvin.”

- Opiskelijan vastaus OHO!-
hankkeen saavutettavuuskyselyssä,
2018

- Kun varaat opetustilan, huomioithan sen sopivuuden erilaisille opiskelijoille, mikäli mahdollista.
- Tiedätkö kenen puoleen ongelmatilanteissa voi kääntyä? Esim. missä asioissa korkeakoulun tilapalvelut auttavat?
- Muista käyttää mikrofonia! Huonokuuloiselle ei riitä se, että opettajalla on omasta mielestään kantava ääni.
- Kysy opiskelijoilta! Huolehdi siitä, että kaikki kuulevat ja näkevät opetuksen.
- Osallistu tilojen suunnitteluun remonttien ja muuttojen yhteydessä, jätä palautetta epäkohdista.

”Opasteita esim. tietyn luokan löytämiseen ei aina ole, koska sähköisissä järjestelmissä ei ole kaikkia luokkia. Ts. joutuu nolona menemään heilumaan kampukselle ja toivomaan, että löytää perille.”

- Opiskelijan kommentti tilojen saavutettavuudesta OHO!-hankkeen saavutettavuuskyselyssä, 2018

PIENTÄ POHDITTAVAA

Kun seuraavan kerran menet rakennukseen jossa työskentelet, hae katseellasi opasteita. Löytäisitkö niiden avulla perille, jollet tuntisi rakennusta?

